Трибуна вільного українського слова на вільній американській землі

СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

Адреса Редакції і Адміністрації: "Svoboda", 81-83 Grand St., Jersey City 3, N. J. Телефон: HEnderson 4-0807, 4-0237. Тел. УНС.: HEnderson 4-1016

РІК LXI. Ч. 63. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, СЕРЕДА, 11-го БЕРЕЗНЯ 1953. П'ЯТЬ ЦЕНТІВ — FIVE CENTS No. 63. JERSEY CITY and NEW YORK, WEDNESDAY, MARCH 11, 1953. VOL. LXI

АЙЗЕНГАВЕР НА КОНФЕРЕНЦІЇ З ІДЕНОМ ПРО СССР

Вашингтон. — Президент Айзенгавер і британський міністер закордонних справ Антоні Іден зустрінулися втретє впродовж тижня і обговорювали положення у світі, а головно зупинилися над наслідками смерти совєтського прем'єра Сталіна і перебрання влади його наступником Георгієм Маленковим. Президент і Іден розмовляли годину й двадцять мінут у Білому Домі, заки Іден і його товариш, міністер скарбу Р. А. Ботлер від'їхали до Ню Йорку. Відвідини Ідена в Білому Домі були закінченням англо-американської конференції в справі політичних, економічних і фінансових проблем. „Я певний, що розмови, які ми вели над політичними й економічними справами з президентом і його адміністрацією, були корисні для обидвох наших країн і тому вони причиняться до миру" заявив Іден перед репортерами, коли він залишав Білий Дім. Після конференції з президентом, британські гості вихали спеціяльним літаком до Ню Йорку, звідки вони, разом з цілою британською місією числом 25 осіб, від'їдуть до Лондону. Заки вони від'їдуть до дому, Ботлер поїде літаком до Отави, а Іден виголосить у четвер важливу промову на зібранні Товариства Чужинецької Політики в готелі Валдорф Асторія. Тема його промови має бути: „Нове положення".

Адмірал Строс — дорадником президента в справі атомової сили

Вашингтон. — През. Айзенгавер призначив колишнього члена Комісії Атомової Енергії, Луїса Л. Строса, своїм спеціяльним асистентом в справах атомової сили. Комунікат Білого Домі пригадує, що Строс це резервовий адмірал, якого роля буде полягати в тому, що він буде дораджувати президентові в атомових справах. Адм. Строс був членом міждепартаментової комісії атомової сили в рр. 1945-1946, а потім того членом Комісії Атомової Енергії. Він зрікся цього становища в 1950 р., одначе служив як дорадник кількох конгресових агенцій. Під час війни він був в активній морській службі, а в цивільнім житті брав участь в різних жидівських філантропійних і релігійних організаціях.

Тефт змінив думку щодо слідства над Кореєю

Вашингтон. — Сен Роберт А. Тефт, провідник сенатської більшости, приєднався до таких сенаторів, що були противні веденні прилюдного слідства над веденням Корейської війни в минулому. Попереднього тижня він схилявся до думки, щоб почати такі допити, одначе, коли з приводу його завваг появилися некорисні коментарі на його адресу, у яких містилися закиди, що Тефт хоче виявити перед ворогом наші таємні стратегічні потягнення, він тепер заявив, що ніколи не обстоював того роду слідства.

Господар може звільнити робітника, коли той затримується перед пікетою

Вашингтон. — Верховний Суд Злучених Держав вирішив одну важливу справу, — яка коріниться в законі Тефта-Гартлі, а саме, що підприємець, який заключив контракт з робітником для виконання якоїсь роботи, може звільнити робітника, коли той не сповнить свого завдання тому, що він не схотів поламати робітничої солідарности і не перейшов лінії, на якій стояла пікета. У практиці це виявилося під час страйку в одним підприємстві постачання газет, коли візник не хотів забрати газет до розвоження з друкарні, де вибух страйк і де юнія поставила пікетників. Візник не хотів піти до друкарні за газетами, хоч інший візник так зробив. Суд виясняє цю справу так, що в цьому випадкові підприємство мав заключений контракт з робітником, що він буде працювати на випадок, коли робітники виключать незаконний страйк, передбачений в законі Тефта-Гартлі.

Пожежа знищила порт Вілмінгтон у Норт Каролайні

Вілмінгтон, Н. К. — Пожежа, яка шаліла серед вітру в цьому місті, знищила майже до тла прибережні будинки над Північно-Східною Рікою наносячи втрат в $15,000,000. Під час пожежі чути було різні вибухи, якими було загрожене ціле місто, одначе, на щастя, вітер повіяв в інший бік. При праці пожежної сторожі 21 особа покалічилась. Серед магазинів, згорів склад штучного добрива нітрату амонії, який грозив найбільшим нещастям, як це сталось було під час пожежі в Тексас Сіті в 1947 р., коли то в наслідок вибуху згинуло 550 осіб. У Вілмінгтоні пожежа понищила рафінерію цукру й, склади тютюну.

ПОБУДОВАНІ АМЕРИКОЮ КОРАБЛІ ПОСТАЧАЮТЬ ТОВАРИ ДЛЯ КОМУНІСТІВ

Вашингтон. — Сен. Джозеф МекКарті твердить, що 96 торговельних кораблів, збудованих американськими фондами і перепроданих закордон, ведуть торгівлю з країнами поза залізною заслоною від початку Корейської війни. МекКарті каже, що сенатська слідча підкомісія, яку він очолює, провірила, що „з усіх 183 подорожей таких кораблів поза залізну заслону, 78 було зроблених до комуністичного Китаю, а 105 до різних під-совєтських пристаней в Европі". Він обіцяв піддати ці справи під публичне переслухання в недалекій майбутності. — За інформаціями сенатора, 52 кораблі зареєстровано в Греції, 40 в Італії, а чотири в Франції, одначе на всіх них морська адміністрація ЗДА має інтабульований довг висотою двадцять'п'ять мільйонів долярів. „Ужиток таких кораблів на ведення торгівлі з комуністичним Китаєм ставить Злучені Держави в дивоглядне становище, бо товари, постачані комуністам служать для виробу засобів до війни проти Америки в Кореї", пояснював МекКарті. — Про заключену умову між Америкою й Британією, в справі заборони вивозу стратегічних матеріялів для Червоного Китаю, сенатор сказав, що це поможе американцям у війні, одначе ще не цілком розв'язує справу.

ОБГОВОРЮЮТЬ СПРАВУ ЗАСУДУ СОВЄТСЬКОГО ПОНЕВОЛЕННЯ

Сенатор Роберт Тефт (зправа), провідник республіканської більшости в Сенаті і спікер Палати Репрезентантів Джозеф В. Мартін, виходять з Білого Дому, де вони мали нараду з президентом Айзенгавером в справі запропонованої Президентом резолюції, яка має на меті засудити Совєтський Союз за поневолення і винищування народів.

Приготування до виступу в обороні народів, що їх поневолили Совєти

Вашингтон. — В урядових колах, як рівнож серед республіканців — членів Конгресу, відбуваються приготування для проведення в Конгресі ухвали, яка б обвинуватила Совєтів в поневоленні народів. Ця ухвала („біл") вимине справу таємних договорів, що були підписані під час другої світової війни з участю керівників демократичних урядів ЗДА. Одначе ця формула все таки не задовольняє демократичну групу в Конгресі, яка недавно підтримала предложення Айзенгавера, яке обвинувачувало росіян в порушенні таємних договорів Ялти і Потсдаму. Після того, як провідник республіканців, сенатор Р. А. Тефт представив в Сенатській Комісії Закордонних Справ змінений проєкт ухвали, демократи стримуються з підтримкою, вважаючи, що тим самим відкладається освідчення президента. Впливові демократи заявляють ще, що після смерти Сталіна, критичні голоси Америки зможуть лише об'єднати населення Совєтів біля нового диктатора Маленкова. Про зусилля республіканців, приготовити відповідний внесок, заявив сен. Тефт після нормальної тижневої наради президента Айзенгавера з провідниками республіканської більшости в Конгресі. Інша група республіканців, з свого боку, приготовила текст внеску, в якому стверджується, що „Совєтська комуністична партія, що тепер контролює Росію, поневолила вільні народи, включно з цілими „націями", розповсюджуючи панування „тоталітарного імперіялізму". Далі цей внесок твердить, що Конгрес приєднується до освідчення президента, яке дає надію поневоленим народам привернути їхні поневолені „права самовизначення".

Атомова електрівня постачає струм для 50 домів

Вашингтон. — Комісія Атомової Енергії заявила, що вже побудовано новий рід атомової „електрівні" для постачання електричного струму для 50 мешкальних домів, в яких є по п'ять мешкальних кімнат. Постачання струму почалося попівночі 24 лютого, а комісія привітала цю новість як мильовий стовп на шляху до впровадження дешевої сили для порушування промислових підприємств і освітлювання міст. Нова „електрівня" це своєрідний реактор, що огрівається коленням уранового атому. Її збудовано в краєвій лябораторії в Овкрідж, у стейті Теннессі, коштом $1,100,000. — Вже давніше використано атом для виробу електрики, а саме в грудні 1951 р., коли іншого роду досвідчальний реактор в Арко, у стейті Айдаго, в короткому часі випродукував 100 кіловатів електрики.

Запросини для українських матерів до участи у виборі „Американської Матері"

Ню Йорк. — Комітет Американських Матерів (American Mothers Committee) з фундації Золотого Правила, прислав на адресу голови Українського Жіночого Виставового Комітету, запросини до участи у виборі Стейтової Матері на рік 1953. За поясненнями в запросинах треба розуміти, що кожний стейт вибирає Стейтову Матір з кандидаток, висунених різними організаціями. Із Стейтових Матерей вибирають опісля одну Американську Матір, на поточний рік. Кандидатки на Стейтову Матір повинні відповісти таким вимогам: Мати мусить мати найменше четверо дітей, яких імена, вік і становище треба подати; при цьому треба подати вік матері, місце народження, освіту, громадянську активність, приналежність до місцевих організацій, приналежність до церкви, ім'я й затруднення чоловіка, якщо жиє і добровільну згоду жінки стати кандидаткою. На випадок її вибору, вона має приїхати до Ню Йорку на День Матері по Материнську Нагороду. Кандидатка мусить мати рекомендацію від священика, одного науковця й одного бизнесмена на письмі.

Український Жіночий Виставовий Комітет прохає парафії, сестрицтва, жіночі товариства, установи й організації в стейті Ню Йорк прислати імена відповідних кандидаток, з відповідями на задані повище запити і їхніми світлинами до дня 21 березня 1953. Український Виставовий Комітет складе жюрі для вибору української стейтової кандидатки і порекомендує її до Комітету Американських Матерів. — Зголошення, з залученням вимаганих рекомендацій, належить висилати на адресу: голови Українського Жіночого Виставового Комітету: Mrs. Maria Demydchuk, 416 17th St., Brooklyn 15, N. Y.

ДОЛЛЕС ЗАПОВІДАЄ „ДОБУ АЙЗЕНГАВЕРА"

Об'єднані Нації, Н. Й. — Державний секретар Джан Фостер Доллес заявив вчора, що із смертю Сталіна збільшились в світі вигляди на мир і що тепер „починається доба Айзенгавера, як закінчилася доба Сталіна." Доллес висловив свою думку в цій справі на пресовій конференції з нагоди його перших офіціяльних відвідин в Об'єднаних Націях. Він твердив, що впродовж останнього десятиріччя світ стояв під знаком „злорадної влади Сталіна", який капіталізував перемогу совєтської армії під Сталінградом та здійснив — приготований від 25 років — плян для здобуття контролі над 450 мільйонами китайців. Уряд президента Айзенгавера не бачить будь-якої причини зміни американської політики у відношенні до Совєтів після смерти Сталіна, — але теж вважає, що новий диктатор в Кремлі вже не матиме такого престижу, як його мав Сталін. „Сталін умер після того, як генерал Айзенгавер, що визволив Західну Европу, став президентом нашої великої республіки, з незрівняним в історії престіжем. Починається нова доба, провідним духом якої є воля, а не поневолення, та коли людські взаємовідносини позначуватимуться братерством, а не пануванням одної людини. Тоді, по словам вступу до нашої Хартії, малі і великі нації можуть дійти до того, що втішатимуться однаковими правами, гідністю і миром" — твердив Доллес. Не називаючи нового совєтського диктатора Маленкова по імені, Доллес висловив свою опінію, що Маленков не потрапить опанувати і володіти комуністами в світі так, як це робив Сталін. В дальшому — державний секретар поінформував, що він виїде в травні на відвідини до Єгипту, Середнього Сходу і Південної Азії, включно з Індією і Пакистаном, „щоб виявити нашу приязнь для народів і урядів того простору." Під час тієї поїздки він не думає видвигати окремих плянів для азійського оборонного пакту, але не перечить, що уряд президента Айзенгавера стурбований деякою „оборонною порожнечою" на Близькому Сході й намагатиметься заповнити її замиренням між арабськими країнами та Ізраїлем. В своїй поїздці Доллес не думає відвідувати Іран і теж американський та британський уряди не плянують нових пропозицій в справі англо-іранського нафтового замирення, якщо б іранський уряд відкинув теперішні пропозиції.

У Вашингтоні зважують вислови нових кремлівських вождів

Вашингтон. — В урядових колах Вашингтону уважно розглядають вислови нового російського диктатора і інших совєтських вождів у промовах, які виголошено в Москві з нагоди похоронів Сталіна. Проте з дотеперішних кремлівських висловів немає задовільного матеріялу для яких-будь висновків щодо майбутньої політики нового російського уряду. У виступах Маленкова, Берії і Молотова помітне уникання виразних тверджень щодо напрямків майбутньої політики СССР. Тому загальне зацікавлення звернене на твердження Маленкова, що СССР бажає „міжнародної співпраці" і затіснення ділових зносин з усіма країнами. Одночасно новий російський „прем'єр" висловлює надію на мир та на уникнення війни. Себто Маленков говорить те саме, що багато разів повторював Сталін, хоч своїми вчинками покійний диктатор прямував до війни. Занотовано цікавий вислів Берії, про те, що „наші вороги надіються, що наша втрата викличе безладдя в наших лавах".

Спаак згадує Вашингтона під час дискусії над европейською конституцією

Штрасбург, Франція. — На засіданні ради міністрів шістьох европейських держав — промовляв голова Европейської Асамблеї Поль Анрі Спаак. Він говорив про проєкт европейської конституції та згадав при цій нагоді думку першого американського президента Джорджа Вашингтона, який був заявив під час ухвалення американської конституції, що „важко вирішити, які права треба відобрати окремим стейтам, а які залишити." Спаак твердив, що проєкт европейської конституції вибирає посередню дорогу між тісною федерацією та вільною спілкою, бо держави Европи мають залишити свою незалежність, але мають також зректися своїх прав у користь наддержавної організації.

Голляндські комуністи обороняють протижидівську політику Москви

Амстердам, Голляндія. — Зараз після приходу до влади Маленкова в Москві голляндські комуністи почали свою ідеологічну чистку. Вони наказали своєму членові жидові лікареві д-рові Полякові залишити свої пости радного міста Амстердаму та члена Північно голляндської партійної комуністичної управи тому, що він не вірив московській заяві про арештування жидівських лікарів та з цієї нагоди агітував проти Москви, обвинувачуючи її в антисемітизмі. В голляндській комуністичній партії панує неоднодушність у цій справі, і вже після празького процесу багато комуністів жидів залишили комуністичну партію. Між цими невдоволеними були три радні в різних голляндських містах. Надіються, що комуністи проведуть чистку своїх членів, які бунтуються проти наказів із Москви, бо вірять у антисемітизм комуністичної столиці.

Червона Польща домагається від Данії видачі літака

Копенгаґен, Данія. — Комуно-польський уряд передав урядові Данії вже третю з черги ноту, домагаючись від нього видачі боєвого літака совєтського типу МІГ-15, яким польський літун поручник Францішек Гарецкі втік минулого тижня з Польщі та висадився на данському острові Борнгольм, прохаючи азилю як політичний втікач. Варшава мала заявити, що на видачі Гарецкого їй „менше залежить", ніж на видачі літака. Данський уряд не спішиться відповідати на ці ноти. Літаком, першим совєтським літаком того типу, що з тільки малими пошкодженнями попав в західні руки, зайнялись військові власті, інтернуючи теж втікача.

ЩЕ ПРО ЗБОРИ ОБВУА

В доповненні до вчорашнього повідомлення про загальні збори Об'єднання бувших Вояків Українців в Америці треба додати, що на зборах виголосили особисті привіти сот. Петро Зілинський від Т-ва Запоріжців ім. полк. Болбочана та інж. Лішинський від Братства б. Вояків I-шої Дивізії УНАрмії. Письмовий привіт прочитано від Головної Ради Братства УСС. В Президії зборів, крім згаданих вчора, був ще д-р Іван Козак, як заступник голови.

НОВІ КРЕМЛІВСЬКІ ВОЖДІ ПЕРЕСТЕРІГАЮТЬ ВНУТРІШНІХ І ЗОВНІШНІХ ВОРОГІВ

МАЛЕНКОВ, БЕРІЯ І МОЛОТОВ, В ПРОМОВАХ НАД ДОМОВИНОЮ СТАЛІНА, ЗАПОВІДАЮТЬ ПРОДОВЖУВАННЯ ПОЛІТИКИ ЛЕНІНА І СТАЛІНА

Москва. — Три головні нові кремлівські вожді — Маленков, Берія і Молотов, використали похорон Сталіна на те, щоб в своїх промовах над його домовиною перестерегти внутрішніх і зовнішніх ворогів комуністичної системи та совєтської диктатури й виявити пропагандивні напрямні дальшої совєтської політики, що має бути вірним продовжуванням терористично-розбишацької політики — Леніна і Сталіна. Вони всі три промовляли на червоній площі безпосередньо перед вложенням домовини Сталіна біля Леніна в мавзолеї, що тепер вже називається „мавзолей Леніна і Сталіна". В своїх промовах, крім похвал для „великого Сталіна" і перестороги для внутрішних і зовнішних ворогів, про яких сам Маленков згадував аж три рази, вони заповідали вірність комуністичним ідеалам та закликали до „сталевої єдности" навколо комуністичної партії, яка продовжуватиме — як це виходило загально з їхніх промов — терористичну політику внутрі і розбишацтво на зовні. Маленков окремо говорив і про неросійські народи Совєтського Союзу. На цю тему він твердив: „З іменем товариша Сталіна зв'язана розв'язка одного з найбільш скомплікованих питань в історії розвитку суспільства, а саме питання національностей. В історії розвитку людської спільноти та національного питання, великий теоретик національного питання, товариш Сталін, — перший раз в історії запевнив в рямках кордонів одної величезної і багатонаціональної держави ліквідацію національної боротьби. Під проводом товариша Сталіна, наша партія перемогла господарське і культурне назадництво гнобленого раніше народу, об'єднавши його в братерську сім'ю всіх національностей Совєтського Союзу. Нашим святим обов'язком є збільшити й скріпити єдність та дружбу націй Совєтського Союзу та скріпити совєтську багатонаціональну державу і дружбу між народами нашої країни. Ми не боїмось ані внутрішніх ані зовнішніх ворогів..." В закордонній політиці всі три промовці висловлювали бажання жити в мирі з усіми іншими країнами, заповідаючи рівночасно допомогу всім тим, що „борються за прогрес, мир і соціялізм." отже всім комуністичним п'ятим колонам. Маленков зокрема потвердив фразу про можливість довшого співіснування комуністичної і капіталістичної систем. Всі три промовці говорили про могутність і непереможність совєтської армії.

Поховали Сталіна

Москва. — В понеділок 9. березня перед полуднем в Москві поховали Сталіна, найбільш жорстокого і найбільш кривавого диктатора, якого записала історія світу. Згідно з твердженням кореспондента Н. Й. Таймсу, в похоронах взяло участь коло 50,000 осіб, переважно делегацій комуністичних організацій, з новими кремлівськими вождями на чолі. Похорон почався о год. 10-ій перед полуднем з будинку профспілок, в якому лежав труп Сталіна. Його винесли на совєтських плечах головні комуністичні вождарі та поставили на гармату, запряжену в чорні коні. Перед домовиною йшла оркестра, що грала жалібні марші, опісля багато вінців, потім найвищі військові достойники несли на плюшових подушках совєтські відзнаки і ордери Сталіна, а за домовиною йшли нові комуністичні вожді, з головною трійкою: Маленковим, Берією і Молотовим на чолі. Перед мавзолеєм, що тепер вже називається „мавзолей Леніна і Сталіна", домовину знято з гармати й тоді над нею промовлями — Маленков, Берія і Молотов. Опісля її занесено до мавзолею та покладено біля домовини Леніна. В тому часі віддано сальву з гармат в Кремлі й тоді в цілому Совєтському Союзі було п'ять хвилин повної мовчанки, при тому був припинений весь рух і праця. З визначніших осіб, які брали участь в похоронах, називається весь новий совєтський уряд та Центральний Комітет Партії включно з Микитою Хрущовим, 14 совєтськими маршалами, включно з маршалами Жуковим і Тимошенком. Були теж найвищі комуністичні гавляйтери із сателітських країн, — включно з комуно-китайським прем'єром. Досі в повідомленнях з Москви про смерть і похорони Сталіна — тільки в двох випадках згадано про Україну, а саме про вислови співчуття, які надіслала Президія Верховної Ради УССР та... артист Вучма.

Льокальні бої в Кореї

Токіо. — На корейському фронті продовжувались вчора льокальні бої, при чому комуністи атакували й хвилево були здобули одну альянтську позицію на центральному фронті біля Кумгви, але по чотирьох годинах боїв були знову відбиті і прогнані з великими втратами для них. Широку акцію проти ворожих воєнних об'єктів на цілому просторі Північної Кореї вели альянтські бомбардувальники. Боєві турболітаки, що охороняли акцію бомбардувальників, збили в повітряних боях три ворожі літаки совєтського типу МІГ, один літак пошкодили і три інші правдоподібно пошкодили.

ТІТО В ДОРОЗІ ДО АНГЛІЇ

Београд, Югославія. — Президент Тіто іде на візиту до Англії югославським кораблем, який охороняють англійські нищильники. Югославські політичні кола міркують, що Тіто говоритиме з прем'єром Черчилем і міністром Іденом про політику Заходу відносно Китаю та висловить думку, що не треба дразнити китайських комуністів, бо вони тепер, після смерти Сталіна, мають більшу нагоду відірватися від Москви та зорганізувати другий тітоїзм, що орієнтувався б на Захід у боротьбі за незалежність Китаю. Досі Тіто публично не висловлювався про політику ЗДА у відношенні до Китаю, але югославські політики твердять, що їхній президент уважає наказ Трумана для Сьомої фльоти, і відкликання цього наказу президентом Айзенгавером — за помилкові потягнення, бо вони вороже настроюють Китай до Заходу. На думку Тіта треба ужити всіх засобів, щоб відтягнути Китай від Москви, а потягнення американських „скрайніх" до цього не допускають. Тіто має прибути до Лондону 16 березня, і має там залишитися шість днів.

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays, Mondays & holidays (Saturday & Monday issues combined) by the Ukrainian National Association, Inc. at 81-83 Grand Street, Jersey City 3, N. J.

Entered as Second Class mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J., on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for Section 1130 of Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918.

ПЕРЕДПЛАТА:		SUBSCRIPTION RATES:	
На рік	$10.00	One year	$10.00
На пів року	5.25	Six months	5.25
На пів року	5.25	Three months	2.75
Число з суботи (з англійською частиною.		Saturday's issue (The Ukrainian Weekly, English language suppl.)	
На рік	$ 3.00	One year	$ 3.00
На пів року	2.00	Six months	2.00

За кожну зміну адреси платиться 10 центів.

За оголошення редакція не відповідає і не зобов'язується повертати незамовлені матеріяли.

Адреса: "SVOBODA," P. O. Box 346, JERSEY CITY 3, N. J.

НОВИЙ ТИРАН

Тиран Сталін умер, а на його місце прийшов новий тиран Георгій Максиміліянович Маленков. Значить, один тиран скінчився, але встановлена ним та його попередником Леніном тиранія залишилась і її тепер виконуватиме їхній вихованок Маленков.

Маленков народився 8-го січня 1902 року в Оренбурґу (тепер Чкалов), положеному на колишньому кордоні з Казахстаном на південь від Уральських гір. Про його батьків і про його молодість мало що відоме. Він походить, правдоподібно, з буржуазної або землевласницької родини і не міг брати участи в революції 1917-18 рр., маючи тоді тільки 15 років. Опісля він добровільно вступив до червоної армії та був у ній політруком, початково меншого відділу, опісля полку і бриґади, авансуючи опісля на голову політичного відділу червоної армії в Туркестані. До комуністичної партії він вступив в 1920 році і в 1922 році його покликано до Москви для доповнення і завершення його партійної едукації. До 1925-го року він був студентом Високої Технічної Школи, де був секретарем всіх партійних організацій і на тому пості звернув на себе увагу тодішнього секретаря Центрального Комітету Молотова, а через нього й увагу Сталіна, що тоді був в боротьбі зі старими большевиками Каменєвим і Зіновєвом на чолі. В 1925 році покликано Маленкова до Центрального Комітету партії й тоді почалась його партійна кар'єра, що охоплювала різні ділянки, аж доки він в 1941 році став кандидатом на члена Політбюра, повним членом якого був призначений в 1946 році. Під час війни в 1942 р. він був політичним комісарем в Сталінграді. В останніх роках він став головним прибічником Сталіна й вже наперед вважався кандидатом на його наступника. З особистих справ нового тирана відомо, що він був два рази одружений і має двоє дітей. Живе разом з родиною в Кремлі.

Виникнення Маленкова як нового диктатора в Кремлі світ прийняв з резервою та очікуванням дальшого розвитку подій. Загально вважається, що Маленкову особисто далеко до Сталіна, який свою диктаторську владу був скупав в морі крови та з якого зроблено комуністичного божка. Видвигнення Маленкова на наступника Сталіна з великим поспіхом на Заході коментується тим, що всі інші комуністичні володарі в Кремлі погодились на це головно з страху на велику загрозу внутрішнього розкладу після смерти Сталіна. Тому то й такі гістеричні заклики до єдности, пильности й готовости в совєтських урядових проголошеннях та в совєтській пресі ще перед похороном Сталіна. Деякі західні знавці совєтських відносин добачують в призначенні Маленкова на наступника Сталіна компроміс між старими большевиками, бодай хвилевий, аж доки не пройде загроза внутрішнього розкладу після смерти Сталіна та знову не сконсолідується положення і його контроля Кремлем. З другого боку добачується прихід до рішального голосу секретної поліції з старим катом Берією на чолі, та збройних сил з маршалом Булґаніном і Жуковим на чолі. Маршала Ворошилова зроблено номінальним президентом СССР, найменувавши його головою Президії Верховної Ради СССР, на місце Шверніка, що став головою професійних спілок.

Нового тирана Маленкова загально характеризується як великого садиста, що своєю жорстокістю дорівнює, або ще й перевищує Сталіна, якщо це взагалі можливо. Маленков теж відомий, як здецидований ворог Заходу, як прихильник ще сильнішої диктатури й ще більшого гноблення поневолених народів. Його теж вважають автором останньої офіціяльної антисемітської кампанії в Совєтському Союзі.

Ця характеристика й дає відповідь на запит, чого можна сподіватись від Маленкова. На Заході, крім того, існують припущення, що Маленков, для закріплення своєї диктатури та для здобуття відповідного авторитету, готов піти на нові криваві авантюри, як у внутрішній, ак і закордонній політиці. Цю останню очолює тепер відомий змовник з Гітлером і Ріббентропом, Вячеслав Молотов. Сталін, збудувавши на кістках і крові мільйонів жертв величезну імперію, міг перед своєю смертю спочивати на своїх кривавих лаврах. Маленков мусить їх тепер знову здобувати для себе новим розбишацтвом та новою тиранією.

ПОТРЕБА КОНСОЛІДАЦІЇ ВІЛЬНОГО СВІТУ

Ніхто не знає, що тепер діється в Совєтах. Але що кремлівський провід в страху, це відоме. Політичні знавці сходу Европи, пишучи про смерть Сталіна, однозгідно підкреслюють, що поспіх, з яким проголошено „новий провід", який на ділі не є новим, коли мова про особи, є найкращим доказом, що Кремль заляканий. Звідси і його постійні повторювання про потребу спокою і скупчення усіх сил для оборони перед ворогами.

З цього, що заявляють наслідники Сталіна та совєтська преса виходило б, що Захід так як ждав би на смерть Сталіна, щоб зараз розпочати наступ на Совєти. „Патріотичні" статті та заклики мали б тепер об'єднати весь нарід біля нового кремлівського вождя і так рятувати загрожену „батьківщину". З тих статтей і відозв можна заключати, що в першу чергу „об'єднались" всі ті, що були вибранцями Сталіна і далі остались при владі. Пропаганда Кремля звернена саме на потребу єдности в проводі й масах і підкреслювання, що це існує. Що московський нарід відчуває втрату Сталіна, видно по тих мільйонах, що мають стояти в хвості, як пишуть на 10 миль довгім, щоб поглянути на Сталіна на катафалку. На фотографіях бачимо теж самі молоді обличчя, чи осіб середнього віку, себто таких, що вже виховались за сталінської доби.

Зате інша справа з неросійськими народами. Ті певно не мають чого сумувати!

Яка не була б ціль кремлівських закликів до єдности, одно певне, що Маленков не буде отягатись вжити найгостріших засобів, щоб придавити найменший вияв якогось невдоволення, а воно може виявитись. Вже з цього боку це дуже важливий момент в цілій людській історії. Вільний світ, з Америкою у проводі, мусить тепер мати це на увазі. Така обставина, як смерть Сталіна, дає вільному світові прямо величезну нагоду для ослаблення впливів Кремля. Тому було б непростимим гріхом, коли б цеї нагоди не використано. Це тепер не пора розписуватись над можливістю легшого порозуміння з Кремлем. Тепер треба думати, як його повалити. Якщо вільний світ того не схоче тепер зрозуміти, то за те прийдеться йому пізніше гірко платити. Треба знати, що Сталіна та всіх його прибічників, що тепер об'єднались під новим вождем, поневолені Москвою народи проклинали і далі проклинають. Для них ця смерть є цілком певно надією, що це означає початок кінця кремлівської імперії й тиранії. Так повинен на це глядіти і ввесь вільний світ, так повинна розуміти це в першу чергу Америка. Але на таке не заноситься. Правда, в Америці преса подала хоч повну і вірну характеристику кремлівської тиранії та московського імперіялізму, вважаючи їх загрозою християнській цивілізації та вільному світові. Але в інших демократіях думають, якби то миритись з новим катом...

Вол. Дорошенко

ЗДОБУВАЙМО УКРАЇНІ СОЮЗНИКІВ!

Навіть найзавзятіший сторонник орієнтації „на власні сили" не може заперечити значення приязного відношення й піддержки з боку сторонніх сил до справи визволення України. Ніякий серйозний політик не може не дбати про те, щоб здобути таку піддержку від могутніх сил у світі. Саме в умінні здобути для своєї справи бодай симпатії, бодай посередню поміч, як не пряму допомогу й полягає мистецтво дипломатії.

Проповідь орієнтації на власні сили шкідлива не тільки тому, що вона безрозсудна, і в кінцевім рахунку небезпечна, якби ми дійсно її трималися, чого на мій погляд нам боятися нема чого, але головно тому, що вона нас демобілізує, засуджуючи на квієтизм, на покладання на ласку долі.

Донкіхоти власної орієнтації це зневірені песимісти, що стукнувшися чолом, об стіну байдужости чи нерозуміння того чи іншого нашого евентуального „приятеля", до того ще сильно вніідеалізованого, відскакують, як м'яч, і, набивши ґулю, трублять відступ, — замість холоднокровно обміркувати справу й дослідити, в чім була їх власна помилка. Хіба не доводилося нам читати в одному еміґрантському органі статтей відомого талановитого, але неврівноваженого публіциста, що проповідував боротьбу українців — з ким? — з Злученими Державами Америки, себто єдиною в світі країною, яка може протиставитися совєтській тиранії й на яку звернені очі всього загроженого цією тиранією людства. Тепер цей публіцист співає на іншу нуту. Але чи не шкідлива така гістерія, яка дезорієнтує нас, а заразом відпихає від нас єдиного можливого нашого союзника? А все це робить гарячка чуття, а не розгри!

Свого часу гарячі голови молодих старшин УГА, наперекір доводам старших політиків, переформсували на скликаній урядом довірочній нараді 1919 р. у Станиславові відкинення перемир'я на основі пропонованої нам нашими західніми приятелями лінії Керзона. Гасло „все, або нічого" — річ дуже шкідлива. Ніякий розумний політик і дипломат не повинен, не сміє ним керуватися!

Цього наші публіцисти повинні б навчитися з прикладів всесвітньої історії, якщо нехтують власною, забуваючи, наприклад, політичні й дипломатичні потягнення великого Богдана. Кажучи це, я зовсім не маю на думці боронити якісь крутійства, шкідливі для української нації та її інтересів. Ні, ми не смієм продавати своїх прав за миску сочевиці, як цього, наприклад, домагається від нас „Американський Комітет Визволення Народів Росії".

Але ми не смієм переставати стукати в двері потенціяльних наших союзників. Мусимо з одного боку без перестану розбивати мур байдужости, нехіті й ворожости, а з другого вміти використати кожну сприятливу нагоду, кожного прихильного нам чужого державного мужа, політика, громадянського діяча і вченого, піти йому назустріч, піддержати його в його виступах і заходах на користь української справи. Все це, як то кажуть, „азбучні істини". Але що ж робити, коли їх треба раз-по-раз повторяти, щоб вони стали власністю всього нашого загалу. Розуміється, всю цю роботу слід робити зорганізовано, спільними силами, а не по хуторянськи. І тут знову очі звертаются до все того самого чинника, що його ми самі поставили до такої роботи — до Українського Конґресового Комітету.

Я не хочу повчати, а хочу тільки поділитися з українським громадянством своїми думками на болючі для всіх нас теми. Я свідомий того, що УКК завалений роботою, що засоби його обмежені, але вірю, що він таки стане на міцні ноги й потрапить зробити все, що треба для України й української справи. Це ж таки на тутешнім ґрунті наша найвища маґістратура.

Це не значить, що ніхто поза УКК не сміє займатись нашими політичними та культурними справами. Навпаки, кожен на своїм місці може й повинен скільки може причинитися до спільного діла. Церква в межах своєї компетенції. Партії поміж своїми однодумцями серед чужинців. Наукові установи й окремі наші вчені на науковому полі.

Кому ж, напр., як не нашому греко-католицькому духовенству найкраще говорити з впливовими чинниками Ватикану? Або кому говорити з чужими соціялістами, що стоять при владі в Европі, або з провідниками робітничих партій — тут і в Европі, як не соціялістам? На жаль, наші соціялісти й радикали, здається, не використовують у належній мірі того зв'язку, що їм дає спільна ідеологія і програма. Бодай про такі їх ближчі взаємини ширшому українському громадянству невідомо, зокрема, напр., про зв'язки з могутніми робітничими юніями ЗДА. Наші вчені й професори повинні нав'язувати зв'язки з чужинецькими, але не виключно з москалями чи поляками, як це переважно буває, а таки з місцевими аборигенами — американцями тут, англійцями в Лондоні, французами в Парижі, німцями в Мюнхені, чи деінде, і т. д. Наші студенти з інонаціональними своїми колеґами, і т. д. Словом, мусимо керуватися заповітом великого Каменяра:

Кожен думай, що на тобі
Міліонів стан стоїть,
Що за долю міліонів
Мусиш дати ти одвіт!

Але вся ця робота повинна проходити під одним і тим самим прапором. Не повинно бути, як то кажуть, різнобою. Такий одностайний напрям на тутешньому ґрунті повинен надавати УКК, як об'єднання цілого українського громадянства в ЗДА.

Він з одного боку повинен спрямовувати зусилля одиниць і гуртів у відповідний фарватер, давати вказівки й напрямні, а з другого розгорнути якнайширше свою власну політичну діяльність у напрямі здобування прихильників і союзників для української визвольної справи. Інформувати й освідомлювати і політичні кола й громадські та літературні. В українській пресі про завдання нашої політики писано не один раз, тому мені нема потреби всебічно обмірковувати програму діяльности УКК. Обмежуся тільки деякими заввагами й думками. УКК має робити в першу чергу те, що не по силі окремій людині чи групі. Крім нав'язування зв'язків із тутешніми політичними чинниками, що йому, як поважній організації американських громадян, зробити найлегше, повинен він негайно реаґувати на кожний — прихильний чи ворожий виступ у пресі, радіо, на громадському полі. Для цього повинен мати окремий відділ, який стежив би за такими справами й спростовував ворожі чи хибні голоси, а схвалював прихильні й додатні. Вже згадувалося в „Свободі", напр., про потребу засоблювати чужинецькі енциклопедії українським матеріялом, вказувати видавництвам, у виданнях яких Україна і взагалі українські речі представлено невірно, на їх хиби. Це тичиться особливо поза енциклопедіями, підручників загальної історії чи географії для всякого роду й ступня шкіл, бо ж чого людина навчиться в школі, те лишиться їй на все життя. Коли в якімсь журналі чи газеті появиться хибна чи неприхильна стаття, до редакції належить негайно вислати відповідне спростування. Коли прихильна до нас і нашої справи, слід теж не відкладаючи справи, вислати авторові й видавництву подяку, та ще спонукати до того й ширший загал, щоб зробити реакцію сильнішою й — імпозантнішою. Берім приклад з інших, впливовіших за нас націй. От хоча б із жидів, які виступають тепер масово в обороні своїх земляків проти совєтського антисемітизму. Своїм завзяттям дають вони нам добрий приклад і, розуміється, їх акція викликає повне співчуття з українського боку.

Але певна частина жидів, що зве себе „русскими евреями", хоч походять з України, на жаль, розвиває ворожу нам акцію в обороні „єдиної й неділимої". І з цією акцією ми мусимо боротися якнайрішучіше, бо жиди-русофіли мають у ЗДА великі впливи в пресі, в уряді і по високих школах, як викладачі. А вони скрізь не минають жадної нагоди, щоб не стати на захист неподільної матушки-Росії, що колись громила їх так, як тепер її спадкоємиця СССР. Це бачимо, напр., в дискусії на наукових з'їздах, присвячених історії, літературі чи мовознавству СССР.

А от недавно редактор Марк Єфімович Вайнбавм, у своїм „Новом Русском Слові" виступив проти відомого американського публіциста Джорджа Сокольського за те, що той уважає комунізм і теперішній совєтський імперіялізм твором саме росіян (стаття „Оцінка нашого ворога" в числі з 13 лютого).

Вайнбавм з великою темпераментністю заперечує цю тезу Сокольського, повторяючи заялозені арґументи єдинонеділимців, що коли ЗДА обставатимуть право пригноблених московськими большевиками народів мати

(Закінчення на стор. 3)

Улас Самчук

ЗА МОВУ ПРОСТОРУ

Взагалі в українському світі, а особливо на континенті обох Америк, де українці перебувають, якось увійшло у святу і майже непорушну традицію, по можливості більше плекати лубок, банальність і навіть графоманію. Це вже стало своєрідним і незаперечним „добром" нашої людини у письменстві, мистецтві, політиці і сливе у кожній ділянці нашого суспільного вияву... І цей „стиль" так припав „до лиця" нашій шановній громаді, що з ним навіть не легко боротися, бо він знаходить дуже чисельних оборонників.

Та й то треба сказати, що діється все то, без сумніву, з добрими намірами. Як хто вміє, так піє, бо хочемо „піяти", хочемо себе виявити, жадаємо самоствердження, вимагаємо для себе на землі місця. Хочемо БУТИ. Але з якими б намірами це не робилося, ми повинні і це є нашим великим обов'язком шукати і знаходити кращих, досконаліших висловів нас, як певної культурної спільноти. Як словом так і ділом...

І коли ми вже при слові, то мусимо ствердити, що наше слово писане, за останні десятиліття, зробило дуже почесну мандрівку до кращого. Від „Зарі галицької", від мови Качковського, Духновича і їм близьких, наша сучасна, писана, літературна мова ,в своїй основі, майже звільнилась від різних чисельних впливів ззовні. Не то з мовою розмовною, говореною. Тут ще панує дуже своєрідна, дика гущавина, що вимагає часу на прочищення і коли це стосується нашої домашньої, приватної мови, можемо її не чути, але гірше, коли йде про мову передавану нам через етер, що її слухають тисячі і тисячі слухачів і тим самим орієнтуються на неї. Винахід радіоапарату зумовлює певні вимоги в ділянці мови і від цих вимог не можемо бути звільнені і ми українці.

І тут при найбільшому нашому бажанню, не можемо похвалитися красою нашої мови. Багато з наших радіопередач заговорило до нас такою мовою, що нагадало нам часи, можливо навіть Качковського, а в кожному разі, часи минулого століття. У словні, у стилі, а особливо в наголосах... І шановні наші підприємці радіопередач, здається, не дуже собі тим турбуються. Головне, чи є „спонзори", головне зарібок, а все решта „якось то буде". Наші люди, мовляв, усе вибачать, а інші нас і так не слухають.

І взагалі, більшість наших радіопередач, видно, мало ставлять до себе вимог. Програми здебільша вложено банально, трафаретно, недбало. От пісня з плити, от оголошення виголошені по школярськи і все. Ніяких натяків на мистецькість, на ширше коло зацікавлень, на культурне відношення до свого діла.

А дуже шкода, бо цим ті люди шкодять нікому іншому, як самим собі. Рано чи пізно, а й тут прийде до вияснення справи і тоді тим радіопередачам нічого не поможе, а мусітимуть вони замовкнути... І головне, ми майже переконані, що у нас існують всі можливості для удосконалення цієї ділянки нашої культури.

Бо маємо і приклади, що підтверджують наші думки. Взяти хоч би радіогодину Ірини і Юрія Лаврівських, що ми її чуємо щонеділі о пів дев'ятої рано з Бофало. Так само пісні з плит, так само реклями і „спонзори", але побіч того і програма для дітей, і шматок літератури, і трохи театру, і дещо з політики. А головне, намагання подати це відповідним способом, шукання якогось свого оригінального стилю, бажання надати своїй програмі дещо відмінного від інших, характеру. Ба, навіть найтяжчестравні для слухача повідомлення про „смачні ковбаски" та різні інші присмаки життя, що без них, на жаль, ніяк не можна в таких випадках обійтися, навіть ці „точки" можна зробити дещо „стравнішими", коли до них знайти відповідну приправу. В даному випадку вимагається лише дещо уміння і дещо доброї волі.

І Лаврівські дають тут гарний приклад. Не говоримо вже про інші, чужомовні, а особливо англомовні передачі, що звичайно бувають, майже без винятків, досконалі. Дуже помагає Лаврівським їх радіотеатр, радіокоментар. Михайло Лоза, Олег Лисяк, що постійно порушують ті чи інші, не лише „спонзорські" справи, дуже багато спричиняються до піднесення рівня передачі. Театр з його силами (Ніля Стецьків, Леся Лисяк, Люся Гайдар, Микола Ставничий, Михайло Проценко) вносять свіжість, актуальність, зацікавлення. Видно, що вони над собою працюють, помітне вправне володіння мовою, порівнюючи небагато тих основних хиб, що їх ніяк не можна у нас оминути — хиб наголосу, що треба намагатися позбутися зовсім. Дитяча частинка пані Ірини, чи „тітки Ірини", дає нашим дітям що неділі дуже вартісну хвилинку. Вагу і значення такої хвилинки вони пізнають лише пізніше, коли зможуть зробити підсумки вражень свого дитинства. Казка, а головно вартісна, багата на фантазію казка, це перший вихід людини у широкий світ, а коли та казка приходить до людини мовою простору, мовою здалека, мовою повною неосяжної таємничости, така казка матиме подвійну вартість.

І взагалі мова, що пливе до нас по хвилях простору — велика мова... Потужна мова... Вона перемагає простір безпосередньо, вона виловлюється нашою свідомістю з глибин своєрідного океану, що оточує нашу плянету і тим самим єднає нас з тими далями і глибинами, що з них вона виходить. Чи раз ми, сидячи при нашому радіоапараті, і слухаючи ту чи іншу точку на землі, думками своїми, разом зі звуками, що линуть до нас, несемося в простори і яке щастя, коли ті звуки відповідають наставленню нашої душі. Тобто ,коли вони такі ж величні і гарні, як самий простір, що їх породжує.

В. М. Верган

УКРАЇНА і РОСІЯ

(Проблема відносин України до Росії в Кирило-Методіївському Братстві)

(2)

У другому підрозділі „Головні правила товариства" подано ціль товариства, обов'язки та права членів, а у „Відозві" виложено політичний світогляд, як також і ідею всеслов'янської федерації.

Коли докладно приглянутися до „Книги Битія", то побачимо, що в ній сполучуються дві ідеї: ідея всеслов'янської федерації принесеної з Чехії та ідея політичної та господарської демократії у сполученні з козацькими традиціями. „Програма" Кирило-Методіївського Братства дуже велика і, як на ці часи, дуже радикальна. Вона має у собі дві частини: внутрішню й зовнішню. Внутрішня — звертала увагу на просвіту українського народу та розбудження національно-політичної свідомости, а зовнішня — на перестрій абсолютистичних держав на самостійні слов'янські держави, на зближення їх між собою та вирівняння всяких порахунків.

Крім того „Програма" Кирило-Методіївського Братства була протиставлення польському месіянізмові, що його тоді проголошував Адам Міцкевич, та російському панслявізмові, що його започаткували Кирєєвський і Аксаков. Це видно з проклямацій „До братів Великоросіян і Поляків", у яких братчики виступають, як речники України, котру росіяни й поляки „разпяли и растеряли".

Заснування Кирило-Методіївського Братства не мало на меті єднання, що його проголошували російські панславісти, а роз'єднання Росії на цілий ряд слов'янських держав. Не з Москви, а Києва, столиці слов'янського племени, має прийти визволення і справжнє щастя для слов'янських народів.

„Програма" Кирило-Методіївського Братства — явно проти польських і російських загарбницьких зазіхань на українські землі. Вона вміщала в собі українську державну традицію доби козаччини; відгуки революційних ідей французької революції; ідеї ідеалістичної філософії, сполучені з християнізмом; традиції боротьби декабристів, що перегукуються з гайдамаччиною й коліївщиною; романтичне захоплення народом і його творчістю пов'язане з вірою в Україну та її передовою боротьбою за свою і за волю народів; мрії про побудову нового справедливого ладу, опертого на праві й свободі, сполучені з бажанням мати таких же вільних і сусідів.

Коли дивитися на думки, висловлені в „Книгах Битія, сьогодні, то не всі вони відповідають самостійницько-національним, політичним та державним поглядам українського народу. Безосновна віра в якесь особливе історичне післанництво слов'ян, мирна проповідь політичних думок, ідеалізація старого слов'янського побуту — все це сьогодні видається нам утопією, але в часі існування Кирило-Методіївського Братства це була для Росії жива дійсність. Саме те, що Україна перебирала на себе ролю визволительки слов'янських народів, що були під німецьким і російським пануванням, було грізне для них і небезпечне. Грізне воно було цим, що в „Книгах Битія" Україна не любила ні царя, ні пана, а хоч і був цар, та чужий, і хоч були пани, та чужі, і хоч з української крови були ті виродки, одначе не псували своїми губами мерзенними української мови і самі себе не називали українцями, а істний українець хоч будь він простого, хоч панського роду тепер, повинен не любити ні царя, ні пана, а повинен любити і пам'ятати Бога Ісуса Христа, царя і пана над небом і землею". Не помогла „Відозва до Великоросіян і Поляків" викинути зі сердець ненависть, позбутися загарбницьких зазіхань і стати на шлях християнської любови. Кирило-Методіївське Братство на донос одного зрадливого члена Петрова в місяці березні 1847 р. було зліквідоване, а членів його тяжко покарано.

Саме те, що російський уряд так тяжко покарав братчиків, є доказом, що він не бачив у них єднання з Росією. Він прекрасно розумів, що в „Книгах Битія" і в творчості та діяльності братчиків була захована ідея буття українського народу. Це розуміли слідчі, розумів це Дубельт, колишній член таємного товариства, це прекрасно розумів критик Бєлінський і написав: „Один із хахлацьких лібералів, якийсь Куліш, надрукував у журналі „Звездочка" історію Малоросії, де сказав, що Малоросія повинна або відірватися від Росії, або вмерти... Ось що роблять ці скотини, безмозкі лібералики! Ах, ці хахли!.. Який же уряд дозволить друком проповідувати відрив від держави области?"

Ясно, аж надто ясно, що ідея федералізму Кирило-Методіївського Братства, що на неї так залюбки покликуються росіяни, комуністи та всякого роду псевдо-українські „східняки" — ніколи не була сприємлива для „русского человека". Російські ліберали, демократи й соціялісти ніколи її не уважали за базу перебудови. Навпаки, вони її використовували для скріплення свого імперіялізму.

(Кінець)

МАЛЯЙСЬКА ДЖУНҐЛЯ

Нещодавно був я на одному фільмі, а я люблю фільми, на яких багато руху. Цей був, власне, такий. Темою була англійська оборона плянтацій гуми на маляйському півострові. Як відомо, там існує сильна комуністична партизанка, але навіть національно настроєві маляйці дивляться вовком на англійців за їх кольоніяльну політику. Отже, фільм показував, якто англійці справді геройчно обороняють свої плянтації: всі ходять озброєні, з рушницями наперевіс, плянтації обведені колючим дротом, усі їздять тільки в опанцирених автах і хоробро відбивають усі атаки тубільців. Мало не з-за кожного дерева куща чекає на англійця куля або ніж, а комуністи посилають навіть малих трирічних дітей з бомбами нищити англійців. Словом, щоб жити в тих умовах (а для прикраси слід іще додати усякі їдовиті гадюки), то треба таки, справді, мати нерви.

А все таки, не зважаючи на справжню війну, англійці свої плянтації не тільки втримують, але й систематично збирають з дерев гуму. А ця гума має особливу вартість: хоч гума синтетична зовсім не згірша, але в дуже холодній, скажім, арктичній температурі, така синтетична гума твердне і тріскає, а правдива — ні. Тому то правдива гума варта крови і англійці нею за гуму й платять.

Я вийшов з фільму все таки задоволений: хоробра раса і дух Кіплінґа, дух імперії, в них ще не завмер! Та дома, за чаєм, перегортаю газету і читаю: в 1952 р. Англія продала совєтам правдивої гуми на 80 мільйонів долярів і збільшений попит з совєтського року існує і далі... Тепер я вже сам не знаю що і як, де властиво є джунґля.

Гриць Сковорідка

ВСТУПАЙТЕ В ЧЛЕНИ У. Н. СОЮЗУ!

ПОВІДОМЛЕННЯ УККА

Завваґа: У справі поїздки делеґації до Европи Рада Директорів на своему засіданні дня 18 листопаду 1952, більшістю голосів, прийняла постанову, що була оголошена в пресі та вислана до відома українських груп в Німеччині, як залучник до листа, що ним був авізований приїзд делеґації. (Комунікат Українського Конґресового Комітету розісланий до преси дня 21. XI. 1952 р.) — На тому ж засіданні була предложена нижченаведена резолюція ,як внесок меншости Комісії. З уваги на те, що цей внесок меншости не перейшов, президіяльно було оголошено, що резолюція вважатиметься внутріщною інструкцією для делеґації.

Коли на засіданні Ради Директорів дня 6. лютого 1953, було більшістю голосів прийнято звідомлення голови делеґації, проф. Л. Е. Добрянського і доручено окремій Комісії уложити комунікат, то опісля було більшістю голосів теж ухвалено нижченаведену резолюцію, що мала служити внутрішною інструкцією, розіслати до української преси в Америці.

Оця постанова цим виконується.

Український Конґресовий Комітет Америки.

Дня 3. березня 1953.

РЕЗОЛЮЦІЯ

В СПРАВІ ВСТУПУ НЕ-РОСІЙСЬКИХ НАЦІОНАЛЬНИХ РЕПРЕЗЕНТАЦІЙ ДО СПІЛЬНОГО З РОСІЯНАМИ КООРДИНАЦІЙНОГО ЦЕНТРУ, ПРЕДЛОЖЕНА НА ЗАСІДАННІ РАДИ ДИРЕКТОРІВ ДНЯ 18. XI. 1952.

Дня 16. жовтня 1952 року, за почином і апробатою Філії Американського „Комітету Визволення Народів Росії" в Европі, зорганізувався Координаційний Центр Антибольшевицької Боротьби (КЦАБ) у Мюнхені (Західня Німеччина), який того самого дня ухвалив свій статут та разом із своїм комунікатом проголосив його насамперед у російській, а потім також в американській пресі. Українсько - американська громадськість і її центральне представництво — Український Конґресовий Комітет Америки — довідалися про цей доконаний факт щойно з російської преси в Европі, бо все те зроблено без відома Українського Конґресового Комітету хоча саме в тому часі він стояв в ході переговорів з Американським „Комітетом Визволення Народів Росії" в справі посередництва щодо вироблення такої плятформи і організаційної бази для майбутнього координаційного комітету, яка давала б можливість включення в такий комітет справжніх національних репрезентантів всіх народів із теперішнього Совєтського Союзу та яка була б ґарантією успішности боротьби проти большевизму взагалі а його імперіялізму зокрема.

Зазнайомившися з преси з вищезгаданим фактом закінчення організації КЦАБ та з ухваленим ним і апробованим Філією Американського Комітету в Европі статутом, Рада Директорів Українського Конґресового Комітету Америки всебічно обміркувала витворену оголошеним статутом ситуацію, перевела основну оцінку цього статуту та поставилася до нього рішуче неґативно з таких причин:

I.) Стату КЦАБ виявляє зовсім виразно „всеросійську" концепцію полагодження національно - державних справ після упадку большевицької диктатури в Москві.

Це видно з таких постанов цього статуту:

1. На самім вступі, в загальних принципах КЦАБ, сказано, що метою КЦАБ є після упадку комуністичної диктатури на території теперішнього ССCР „збудування демократичної структури держави, яка відповідала б бажанням цих народів". Отже тут говориться тільки про те, що після усунення московської большевицької тиранії має існувати одна державна будова, поминаючи зовсім факт, що на цій території існували самостійні національні республіки завойовані московсько-совєтською аґресією і перемінені всупереч волі їхніх народів в „союзні совєтські республіки".

2. Ця всеросійська тенденція проявляється також тим фактом, що всі чотири організації русского народа, всюди називають себе виразно в своїй мові не русскими, а „российськими". Тим ці організації підкреслюють, що вони не уважають себе національними організаціями свого народу, але імперіяльними партіями, які репрезентують територію колишньої царської імперії від Одеси по Арханґельськ і від західніх границь СССР по Тихий океан. Таким чином нема рівнорядности між цими „російськими" імперіяльними організаціями і національними репрезентаціями не-російських народів, як це наміряє викликати вражіння згаданий статут.

3. Цій всеросійській імперіяльній концепції визнане статутом право громадянства в примітці 1) до політичної плятформи статуту, де члени КЦАБ мають обов'язок визнати за „демократичний вислів волі народів" „Всероссийское Учредительное Собрание" побіч з плебісцитом і Національними Установчими Зборами. Ця постанова статуту означає ніщо інше, як визнання за цими і іншими „російськими організаціями" права на територію не-російських народів і право рішати про долю цих народів разом з ними, що є явним порушенням засади не інтервенції у внутрішні справи інших націй. Коли ж у цій примітці є ще мова про плебісцит і Національні Установчі Збори, то це розуміють ці імперіяльні організації тільки так, як їх вони розуміли після мартової революції, тобто право Всерос. Конституанти затверджувати або касувати постанови Національних Установчих Зборів.

4. Те саме потверджує поклик статуту в пункті 2) політичної плятформи на принципи „самоврядування, проклямовані „лютневою революцією в Росії", які, як відомо, не визнавали права самовизначення націй і тільки нації самі мусіли силою собі це право проти російського імперіялізму виборювати.

5. Найяскравішим висловом всеросійської концепції майбутнього миру на Сході Европи, як його малює статут КЦАБ по упадку большевицької московської тиранії, є організаційна побудова КЦАБ. Вона згори визнає за російськими імперіяльними організаціями і партіями право господаря цього майбутнього міжнаціонального взаємовідношення, бо дає росіянам відразу половину голосів в КЦАБ проти всіх інших національних репрезентацій, тобто статут перекреслює єдину раціональну і справедливу засаду міжнародніх організацій того роду — паритет всіх без винятку національних репрезентацій, отже також росіян, яким не може бути признаний статус імперіяльного народу, вищого над іншими.

II.) Всеросійська політична концепція, яка лягла в основу політичної плятформи і організаційної бази КЦАБ із 16-го жовтня 1952, є не тільки непридатна для справжньої координації успішної боротьби проти большевицького імперіялізму, але вона явно шкідлива для успіху цієї боротьби:

1. Вона під різними формами визнає нерівноправність народів, отже підтримує дискримінацію, що її правом завойовника впровадив російський царат.

2. Вона в замаскованій формі признає право завойовництва російського царату і потім російського большевизму над не-російськими народами, проклямуючи виразно, що створений цим імперіялізмом державний твір має тривати далі й після упадку большевицької диктатури, а машинерію „демократичного вислову волі народів", навіть у формі Всеросійського Установчого Збору відсуває в недоглядну майбутність скінчення бойової акції з останнім російсько-большевицьким партизаном.

3. Політична концепція КЦАБ таким чином тільки в новій формі консервує старі імперіялістичні залишки серед російської еміґрації, не даючи поневоленим большевизмом народам ніякої великої ідеї, яка могла б їх запалити до конечних кровавих жертв у цій боротьбі.

4. Зокрема українському народові ця концепція КЦАБ старається накинути зобов'язання вернутися назад до лютневої революції 1917 і її принципів, тобто самому перекреслити свою вже виборену державну самостійність та оборонну боротьбу проти воєнної аґресії Москви.

5. Ця всеросійська концепція не дає поневоленим большевицькою Москвою народам ніякої перспективи остаточного й повного визволення з-під московського імперіялізму, отже тим самим ломить їх дотеперішній патос визвольної боротьби проти большевицько-московського імперіялізму.

Все це приносить явну шкоду для дальшої боротьби з московським большевизмом і його п'ятою колоною в світі.

З наведених причин Український Конґресовий Комітет не може радити ніякій справжній національній репрезентації не-російських народів вступати до КЦАБ на основі оголошеного статуту і його всеросійської політичної концепції, бо це означало б виразне визнання цієї шкідливої для визвольної протибольшевицької боротьби концепції.

III.) Український Конґресовий Комітет Америки здавна інформував політичні кола Америки про бажання українського народу на Україні і його еміґрації в Европі координувати свою боротьбу проти московського большевизму з усіми вільнолюбними і миролюбними народами світу, а зокрема із тими народами, які живуть на території теперішнього Совєтського Союзу. Зокрема УККА у всіх своїх заявах, публікаціях і розмовах підкреслював відомий йому факт, що відповідальні українські політичні чинники бажали й бажають стояти в щирому порозумінні з Америкою, як центром демократичної оборони світу перед московським большевицьким імперіялізмом.

Одначе сама чисто технічна координація боротьби не може дати успішних результатів, якщо вона не буде в ім'я великої вселюдської ідеї нового світового ладу, за який варто пролити кров в боротьбі. Совєтсько-московській світовій концепції опанування цілого світу треба протиставити світову ідею того мирного тривалого ладу, який мав би створитися після повалення большевизму. Треба виграти не лише боротьбу, але й справедливий мир. Такі були і є гасла української національної репрезентації в Европі.

Український Конґресовий Комітет уважає цю основну думку за слушну і вповні оправдану. Проти всеросійської концепції, що так чи інакше маскує свій імперіялізм, може встоятися в переможній боротьбі з московським імперіялістичним большевизмом тільки концепція нового ладу світу взагалі, а опанованої тепер большевизмом Европи і Азії зокрема — з такими визначеними цілями:

1) національно-державна незалежність кожної нації, малої і великої;

2) беззастережне визнання за кожною нацією права самій, без втручання іззовні, установити демократичним шляхом свого Національного Конститутивного Зібрання свій власний державний лад;

3) забезпечення суспільної справедливости в господарському житті, повної свободи і рівноправности громадян і гідности людини в кожній державі, давній і новій;

4) плекання конфедераційних і федераційних реґіональних і континентальних державних союзів та Світової Організації Вільних Націй для береження тривалого миру.

Тільки така перспектива миру, обпертого на праві націй, справедливості і демократичній свободі може викликати запал боротьби проти большевицького імперіялізму, коли буде кожному народові ясно, що після успішної боротьби скінчиться всяка неволя й усякий залишок панування „старшого брата" над колоніями і окупаціями та що запанує рівноправність між народами, які зможуть тоді присвятити нарешті свої сили творчій праці й моральному піднесенню.

На цій основі можлива й потрібна співпраця з російськими демократичними організаціями, якщо в них відпадуть ті чи інші залишки таких імперіяльних звичок і забобонів. До російського народу, як такого, український нарід не має ворожого почуття і бажає з ним жити в мирі, як це нераз заявляли відповідальні українські чинники. Його боротьба звернена виключно проти імперіялізму царського чи большевицького чи всякого іншого та проти намірів користуватися плодами царського чи большевицького завойовництва.

IV. Зусилля Українського Конґресового Комітету в напрямі створення відповідного координаційного комітету антибольшевицької боротьби народів, поневолених большевицькою Москвою, які УККА провадив в переговорах з Американським Комітетом, були покищо ударемнені Філією цього Комітету в Европі її апробатою плятформи і статуту із всеросійською концепцією. Відповідальність за цей неуспіх паде виключно на чинники філії цього Комітету.

Український Конґресовий Комітет Америки уважає можливою побудову такої координаційної організації, яка буде оперта на здоровій базі політичної концепції свободи і рівноправности націй, суспільної справедливости, гідности людини і творчої праці в тривалім мирі. Цю концепцію уважає УККА відповідаючою глибоко зрозумілим інтересам оборони Америки та побудови тривалого миру в умовах справжньої демократії.

В тому напрямі Рада Директорів уважає, що знайде також у свій час повне зрозуміння також в рішальних політичних колах Америки.

V. У тому стані справи Рада Директорів постановила осьщо:

1. Президія УККА повинна продовжувати свої зусилля щодо створення координаційної організації поневолених Москвою народів на базі окресленої вище концепції свободи і рівноправности націй та нового справедливого миру в світі.

2. Вибрана в інших умовинах делеґація УККА для посередництва між Американським Комітетом і українською національною репрезентацією в Европі з метою консультації щодо вступу до пропонованого Філією Американського Комітету координаційного центру, в нововитворених умовинах не може сповняти далі такого посередництва на основі існуючого статуту і його плятформи аж до повної зміни ситуації, а може виїхати в Европу тільки з виключними інформативними цілями, щоб засягнути ближче опінію українських відповідальних чинників в Европі та потім зложити звіт Ради Директорів для дальшої постанови.

ГРИГОРІЙ КИТАСТИЙ

Слава, що її жбурнула доля Григорієві Китастому щедрою рукою, могла б закрутити голову хоч кому. Керівник державної капелі ім. Шевченка в Україні; Керівник леґендарного турне по остівських концентраційних таборах гітлерівської Німеччини в 1942-43 рр.; концерти серед загонів українських повстанців на українських землях, де зродився марш „Україна"; всім нам відомі славетні концерти по таборах ДП; нарешті, концерти по Америці та Канаді... Це — шлях, усипаний похвалами, рецензіями, аплодисментами, оваціями, а головне — невтомністю слухача — публіки ще раз і ще раз слухати капелю бандуристів.

Одначе, на особистість Григорія Китастого цей, повний мистецьких успіхів, шлях не вплинув аж ніяк. Уявіть собі скромного, без намагань „заявити себе", без жадного апльомбу, яких „належиться світилу", чоловіка, майже непомітного студента з виду. Стрункий і сухорлявий юнак, кучерява руса шевелюра, сині хлоп'ячі, немов би пустотливі очі, а над ними чоло мислителя — це Китастий, хоч цьому „юнакові" вже понад сорок.

І от слави наче ніколи й не було. Розлетілась і капеля. Натомість є більш-менш добре оплачена праця, скажімо, дженітора, є на околиці великого промислового міста невеличкий і затишний модерний будиночок, коло нього садочок, городець і навіть власного хову огірочки. Є авто. — Ще розчарування. Залишається грузнути у затишному добробуті, потихеньку ремствувати на ввесь світ і нерозуміння, згадувати колишнє (яке ж ото зривалося в остівському таборі ридання під час виконання думи „Невольницький плач! То ж, властиво, найкращі були хвилини...) — та підрізувати кущі троянди.

Така фортуна мистцеві не під силу. Не тішать огірочки, ні свіжі, ні власного засолу, — як бандура лежить без ужитку. І наш Григорій Китастий кидає свій затишний будиночок, опиняється в закуреному давнтавні Ню Йорку та береться за організацію школи бандуристів при Українському Музичному Інституті. 15 учнів для початку, 15 майбутніх бандуристів. Мішаний український хор у перспективі. Ілюстрована музичними зразками доповідь у Літературно - Мистецькому клюбі — такий сьогодні балянс.

Доповідь, що відбулася в одну з чергових п'ятниць у Літ.-Мист. Клюбі, це наче б то вступна лекція для новопочинаючих бандуристів, але насправді — творча декларація і програма мистця, що не може покинути своєї справи.

Отже, кобзарська справа та її значення. Історичний екскурс вводить у ті давні часи, коли невідомі кобзарі творили народні думи — XVI—XVII століття. Давніші до нас не дійшли, хоч напевно ця традиція така давня, як і старогрецькі співці. Подібно до старогрецьких співців, кобзарі за козацьких повстань та часів Хмельниччини й гайдамаччини ішли разом з козацтвом. Своїми піснями та думами підносили бойовий дух, оформлювали надії й прагнення українського народу. Ворог добре розумів значення кобзарів, як ідейної сили, — на кобзарів чигала така ж сама розправа, як і на збройних козаків. У журналі „Кієвская старіна" є згадка про так звану „Коднянську книгу" — протоколи допитів та рішення суду — серед інших гайдамак відрубано голову й трьом бандуристам.

Кобзарі — жива пам'ять народу про історичні події. Всі вони — незнані мистці, імена яких вже ніколи не будуть відкриту.

Із знаних нам кобзарів на першому місці стоїть Остап Вересай, від якого записано 10 історичних дум, та Іван Крюковський, який знав понад 70 дум та історичних пісень.

Здавалося б, з відходом у минуле старої мальовничої України — скінчилася й роля бандури. Та дійсність показала інше. В часи революційні та пореволюційні воскресло й кобзарське мистецтво. Бандуристів наросло, як грибів. Коли державній капелі УССР забракло 10 бандуристів і оголошено було конкурс, то надійшло 1,300 заяв з усіх кінців України.

Це відродження бандури треба завдячувати такому визначному майстрові, як Гнат Хоткевич. Він удосконалив виріб бандури здобуттям півтонів, це так звана бандура полтавського типу. Він запровадив нотне письмо для бандури. Він запровадив групову оркестрову гру, зорганізувавши капелю (у Полтаві). Він же дав власні твори більшої форми, як от дума про Байду Вишневецького. Крім того організував школу бандурного мистецтва. Ця величезна робота була перервана арештом і знищенням. Робота цього майстра пішла наче на марне, наче її ніколи й не було.

Всі ті індивідуальні кобзарі, що їх так багато зродилося в пореволюційні часи, були винищені в наступні роки, бо всякий, хто грав на бандурі, був уже за це саме запідозрений в українському націоналізмі.

Совєтська держава добре розуміє величезне значення мистецтва бандури і тому, винищуючи кобзарів, одночасно тримає під своєю опікою державну капелю бандуристів, яку намагається зробити служкою своїх партійних завдань. Життя показало, що капеля ця зосталася вірною своєму народові та виконала ще раз свою традиційну ролю. Коли мільйони українських людей опинилися в німецькій неволі, капеля Григорія Китастого, сама наражаючись на концтабір і фактично відсидівши в ньому якийсь час, об'їжджає концтабори Німеччини й дає концерти цим новітнім невільникам, так само, як і давні кобзарі, — оформлюючи душі, піддаючи духу та приносячи свою рідну пісню українцям на чужині.

І сталося так, що цей занедбаний здавалося б у музей зданий, музичний інструмент тріюмфально залунав у найкращих концертових залях світу. У Берліні, Мюнхені та інших містах Німеччини, у Вашинґтоні — Конґресовому домі, у Оттаві, — канадійському парляменті, у Ню Йорку — в Карнеґі Гол... На міжнародньому Форумі бандура виконує ту саму ролю, що й у козацькому таборі за Хмельниччини. На цей раз, як амбасадор творчого українського духа серед чужого світу. Коли раніш бандуру можна було почути тільки від мандрівного кобзаря, то тепер уже є багато записів на платівки, нотних партитур, радіопередач...

Перед кобзарським мистецтвом стоїть багато нових проблем. Уже не підлягає сумніву, що цей інструмент, так само, як і скрипка чи рояль, має всі можливості передавати клясичну музику. Отже, щоб видобути з неї найбільші можливості, треба провадити експериментально-наукову роботу над інструментом та виховати самого виконавця. Як скрипаль чи піяніст починає свою науку з чотирьох-п'ятьох років свого життя, так має бути вихований і майбутній бандурист-віртуоз та композитор.

Також чекає розв'язки питання, яким шляхом має піти дальший розвиток кобзарськогон мистецтва. Чи академічним, оркестровим, — тоді треба було б додати й інші інструменти, щоб добитися кольорів, потрібна оркестровка, партитури. Чи може народньо - театральним, себто шляхом інсценізації змісту, сюжетизації. Деякі речі дуже до цього надаються, наприклад, дума про Олексу Поповича.

На закінчення Григорій Китастий згадав знаних йому особисто бандуристів, віртуозів індивідуальної гри. От, Славко Савченко, молодий хлопець, феномен, що блискучо виконував найскладніші клясичні речі — Моцарта та інших композиторів. Дорожко, що повісився у київській тюрмі на рушнику, не витримавши. Зіновій Штокалко, що вже чимало речей у його виконанні записано на платівки та пішло у світ. Василь Ємець, що живе здавна в Америці, і що слава його біжить поперед нього. Бо ці два майстрі — Китастий і Ємець — ще особисто не зустрічалися.

Доповідь свою Григорій Китастий ілюстрував думою „Невольницький плач", думою „Про вдову і трьох синів", піснями „Ой, піду я лугом", та „Про козака Швачку".

Ґ. Китастий не тільки бандурист та диригент, але й композитор. „Львівські Фраґменти", „Прелюд", „Музичний момент", „Нагадай, бандуро, співами..." — це ті чотири речі, що виконав Китастий з власних творів.

Отаким вступом почався новий етап праці неспокійного творця. В ньому ж є відповідь, чому Григорій Китастий не може „сидіти і хліб жувати". Кобзарство, одна з галузей творчости українського народу, ніколи не завмирало, воно то ледве помітно дзюрчало десь у підземних надрах, то виривалося бурхливими потоками на поверхню. Інколи доля його примхливо - химерна — яка ж то велика дорога від Кремля у Москві до Конґресового дому у Вашинґтоні! — але воно завжди і скрізь вірне своїй ролі — промовляти про невмирущість українського духа.

Д. Г-а.

ЗДОБУВАЙМО УКРАЇНІ СОЮЗНИКІВ!

(Закінчення зі стор. 2)

власні незалежні держави, то це об'єднає московський нарід навколо Сталіна в майбутній боротьбі із ЗДА. Американська пропаґанда, заявляє Вайнбавм, „повинна обіцяти народові (московському — В. Д.) визволення, а не пригноблення, суцільність його (?!) територій, а не її роздріблення, яке так ревно пропаґують різні розчленителі" (Sic!).

Кінчає свою репліку Вайнбавм порадою, щоб читачі писали до Сокальського листи, домагаючися, щоб він виправдав свою „помилку".

Я гадаю, що й наші читачі повинні з свого боку теж писати Сокольському, але висловлюючи йому подяку за його виступ. Так само й українські ліві діячі, що тримають з російськими демократами й соціялістами, переважно жидівського роду, повинні б, оскільки стоять за самостійність України, теж із свого боку розвести протиакцію серед своїх ідеологічних однодумців, вказуючи їм суперечність їхньої оборони російського централізму з їх партійною програмою, та обстоюючи незалежність України. Думаю, що якби вони це робили послідовно, то певне їх акція не лишилася б без результатів.

Промовчали вони, що за словами лідера нюйоркської російської соціялдемократичної організації (меншовиків) Р. Абрамовича, більшість „русских" жидів настроєна „русско-патротически" (див. „Социалистический Вестник" за січень ц. р., вступна). На жаль, ні наші осередки, ні есери чомусь не пробують „в порядку" спільности ідеології виступити на сторінках хоча б того самого „Соц. Вестника" з критикою поглядів своїх русско-патриотически" настроєних партійних товаришів.

Ми всі гуртом повинні на кожному кроці, зустрічаючися з чужинцями, провадити освідомну працю, а в важливіших випадках інформувати УКК. Особливо, коли в яких державних урядах мають місце антиукраїнські виступи відповідальних осіб. Так, напр., зайняті в американському війську та різних урядових установах старшини-москалі з білоеміґрантів дозволяють собі заперечувати українську національність наших хлопців, бо мовляв, ніякої України не було, нема й не буде. При цьому дозволяють собі різні грубіянства й погрози. Очевидно про такі факти повинні повідомляти УКК. Такі протести дуже важливі не тільки для прикорочення московського свавільства, але й для освідомлення такого важливого чинника, як армія, бо й серед американських старшин багато є таких, що хибно поінформовані про Московщину та пригноблені нею народи.

Нічого, здається, розводитися про те, яка це важлива річ, щоб саме військо ЗДА було належно поінформоване про Україну й українські визвольні змагання.

Кінчаючи, мушу вернутися до того, з чого почав. Самі ми, без допомоги вільного світу вирватися з московської неволі, не зможемо. Яка б не відважна була боротьба нашої УПА, який би не сильний був спротив цілого нашого народу за залізною заслоною, але боротися з сильним, модерно озброєним противником, не маючи відповідно озброєних кадрів справа безнадійна. Ми можемо здобути свою незалежність тільки в результаті розгрому московської держави в воєннім зударі з вільним світом. Але для цього мусимо, не покладаючи рук, здобувати собі союзників у цьому світі, інформуючи його правдиво про Україну й потребу відбудови її державности для міжнародного миру.

З ЖИТТЯ ГРОМАД І ОРГАНІЗАЦІЙ

Шікаго, Ілл.

Перед „Святом Подяки".

Вдячність за довершену прислугу, за поратунок у горю і в нещасті, це досить рідка чеснота у взаєминах між людьми. Не можна забувати про моральний обов'язок вдячности особливо тоді, коли одна частина національної кровної спільноти організовано простягає руку з допомогою іншій її частині, що знайшлась у майже безвиглядному положенні, простягає саме в ім'я християнсько-національних і кровних почувань. Вдячність не тільки дає моральне задоволення, але говорячи по бизнесовому, також і „виплачується", бо заохочує до дальшого творення добрих діл та зобов'язує тих, що їм допомогли — допомогати іншим, що в біді. Таку братню, доміжну руку простягли були через океан наші брати по крові і понаціональности, давні українські іміґранти в Америці і Канаді та деінде. Вони допомогли нам тоді, коли ми, теперішні нові еміґранти, вигнані жорстокими московсько-большевицькими загарбниками з рідної землі, опинились у таборах „переміщених осіб", чи позалишені серед румовищ Західної Німеччини, Австрії та інших країн повоєнного Заходу. Сиділи безпомічні, нераз у холоді і голоді, кожної хвилини загрожені „добровільним" поворотом „на родіну", цебто на неминучу смерть і знущання. Допомогли нам наші брати і сестри з-за океану саме тоді, коли ми втратили все: наші надбання, рідний ґрунт під ногами, а нераз і наших найближчих і найрідніших. Це їхня допомога для нас тим цінніша, що вона була зорганізована, щедра, стихійна і скора. Так і личить національно-свідомій спільноті. Значення цісї допомоги усвідомимо собі краще тоді, коли дамо правильну відповідь на ось таке питання. Чи ми, нові іміґранти, могли б були приїхати так масово до Америки, Канади, Арґентіни і т. д., коли б не було там наших людей, коли б вони не зорганізували були ЗУАДК-у, українського відділу Католицької Акції та інших цього роду організації?

Нехай не затемнюють нам правильного і чіткого погляду на цілість, на імпозантні досягнення в акції нашого переселення, поодинокі факти недотягнень і помилок, що тоді нам траплялись, нераз з причини незалежних від наших давніх іміґрантів та їхніх організацій. І тому правильно зробила централя „Самопоміч", що дала почин до організування „Свята Подяки" тим нашимм братам по крові, що так успішно допомогли нам переселитися. І тому треба теж щиро привітати і те, що філія „Самопомочі" в Шікаґо дала почин до створення Громадського Комітету Об'єднаних Українськох Організацій, який влаштовує в суботу 21 березня 1953 о годині 7.30 вечором, в залі Лайонс Гол 4306 Вест Норт Евеню товариську зустріч давніх і нових українських поселенців міста Шікаґа і околиці, получену з бенкетом і мистецькою програмою. Це тим більше, що згаданий Громадський Комітет вирішив провести цю зустріч під знаком допомоги нашим знедоленим і безпомічним братам і сестрам, залишеним в Західній Німеччині, Австрії чи деінде. Щедра допомога давніх переселенців морально зобов'язує нас нових, що стали вже трохи на ноги, допомогти тим, що залишились та не тільки не мають можливостей заробити на щоденний прожиток, але дуже часто, як люди старші віком, хворі, безробітні, інваліди і каліки, засуджені на півголодне існування та повільне вимирання. А між ними є дуже цінні люди, інваліди українських визвольних змагань, науковці і заслужені діячі. Крик їхньої розпуки нераз лунає на сторінках нашої преси. Це ж люди української крови. Чи найдеться серед нас хтось такий твердий і самолюбний, щоб залишився глухим на їхню незавидну долю? Даючи доміжну руку нашим залишенцям, найкраще висловимо нашу вдячність тим давнім поселенцям, що нам помогли. А саме масовою участю у цій зустрічі давніх і нових поселенців у Шікаґо та влаштовуючи такі зустрічі по інших скупченнях наших поселенців, висловимо свою вдячність давнім і видатно причинимося до збірки матеріяльних і грошевих засобів для наших залишенців. Ми глибоко віримо, що наші громадяни в Шікаґо, чи деінде, на хвилину забудуть про свої „кари", „гавзи", „айзбакси", „телевізійні апарати" й інше та масовою участю в згаданій зустрічі-подяці дадуть доказ, що вони українці не тільки з імені, але свідомі й зорганізовані члени нашої спільноти з українським серцем. Це тим більше, що так у Почесному Комітетові, як і в Громадському та в Діловому Комітетах цеї зустрічі є представники давніх і нових, представники всіх віровизнань, усіх земель, усіх організацій та всіх політичних чи ідеологічних напрямків. Не забуваймо теж, що під час цієї імпрези матимемо можливість скласти глибоку подяку також американському урядові і громадянству за те, що так численно прийняли нас у цій країні свободи, добробуту і надії на допомогу у визвольних змаганнях України та хороброї української Нації.

М. П.

● **Під колесами вантажного** авта в Кембрідж, Масс. згинув Реймонд Каплан, інженер-електрик з „Голосу Америки". Поліція каже, що він навмисно скочив під авто, щоб згинути. Його смерть зв'язують з слідством над „Голосом Америки" у Конґресі.

● **Новий голова** Колюмбійського університету у Ню Йорку, д-р Ґрейсон Кірк, зайняв мешкання, що його давніше займав ген. Айзенгавер, коли був головою університету. Мешкання складене з 21 кімнат.

● РОЗШУКИ ●

ЮЛІЯ ВАРЦАБА із села Молодич, пов. Ярослав пошукує двоюрідного брата **ЛИХОЛАТ ВОЛОДИМИРА,** який перебував в Ню Йорку. Хто знав би про нього, або він сам, прошу писати на адресу **Mrs. J. Skobel 16 Carleton St., Sudbury, Ont. Canada.**

● ПОСАДА ДЯКА ●

Парафіяльний **Уряд Укр. Прав. Церкви св. Ап. Петра й Павла в Ютиці, Н. Й. пошукує ДЯКА-ДИРИГЕНТА,** який міг би провадити церковний хор, а також, щоб знав т. зв. „самулівку". Винагородження за умовою з параф. урядом, третина з церковних треб та помешкання з опалом, світло, тощо. Рефлектуючі зволять звертатися на адресу о. Пароха: **Very Rev. S. Hayuk, 209 First Street, Utica 2, N. Y.**

ПОДЯКА

Високодостойному Докторові **Гукові** зам. в Нюарку при 19 St., складаю найсердечнішу подяку, за влучну діягнозу, за братерську опіку та моральну піддержку під час тяжкої недуги — мосі та мосї доньки. В теперішні часи рідко спіткати, особливо на чужині, людину-лікаря з прекрасним чулим українським серцем.

Нехай Господь Милосердний винагородить Вас, пане Докторе!

Полковник Армії У.Н.Р.
Іван Нагнибіда.

ПОДЯКА

Отсею дорогою складаємо якнайщирішу подяку усім тим, які в нашому найбільшому горю, по страті нашого найдорожчого Батька **о. ЛУКИ САЛУКА** поспішили нам з моральною і матеріяльною поміччю.

Найбільша і найсердечніша наша подяка **о. Іванові Лазарові,** який від першої хвилини не лише кріпив нас словами потіхи та розради, але занявся усіми справами зв'язаними з похоронами. Він подбав якнайкраще звеличати похорон, та віддати цю останню прислугу Покійному. Хай Всевишній має Його в Своїй опіці, та наділить своїми ласками.

Щиро дякуємо **о. д-р Влажейовському, о. Свищукові,** та **о. Лазарові** за відпровадження Покійного в останню його дорогу, та відправлення усіх похоронних обрядів.

Вп. Пані Олі Виницькій щиро дякуємо за квіти, та поміч в часі нашого горя.

Щире спасибі та дяка усім тим Членам нашої громади, які в більшості звільнились з праці, щоб своєю присутністю та своїм співом під час панахиди та Служби Божої звеличати похоронні обряди, та відпровадити Покійного на місце Його вічного спочинку.

На руки **о. Василя Головінського,** складаємо нашу щиро-сердешну подяку усім тим священикам, які за його почином матеріяльно допомогли нам в довгому і коштовному лічені покійного нашого Батька.

Рівнож дякуємо усім нашим Друзям та Знайомим за надіслані в час нашого великого горя вислови співчуття.

За все добро, хай Всевишній має всіх Вас у своїй опіці, та наділить Вас своїми ласками.

ІРЕНА САЛУК-КАЛЬБА і ЯРОСЛАВ САЛУК.

Омага, 22. лютого 1953 року.

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ УНС

ДЖЕРЗІ СИТІ, Н. ДЖ. — Місячні збори Тов. Укр. Клюб Поступовий, від. 70 відбудуться в середу, 11 березня, в год. 7.30 веч., в У. Н. Домі, при Фліт вул. Кожний член повинен прийти на збори і заплатити свою вкладку, як теж довгуючі вирівняти свій довг. — В. Кушнір, секр.

ШІКАГО, ІЛЛ. — На річних зборах від. 176, ім. Т. Шевченка, дня 28. лютого, вибрано такий уряд: В. Зелінка, предс.; Ю. Ватаманюк, зас.; М. Семків, секр.; Й. Скучипець, зас.. Також пригадується, що місячні збори відбудуться в неділю, 15. березня в год. 12:30 по пол., в галі під церквою при вул. 9211 Avalon Ave., на котрі проситься всіх членів обов'язково прибути, бо маємо багато справ до полагодження. Також треба конечно вирівняти залеглі вкладки. — В. Зелінка, предс.; М. Семків, секр.

НЮАРК, Н. ДЖ. — Місячні збори Тов. Запорозька Січ, від. 371, відбудуться в п'ятницю, 13. березня, в год. 8. ввечорі, в Січовій залі при 18th Avenue. Проситься членів приходити на збори і платити свої місячні вкладки на зборах відділу. — Ю. Баранюк, секр.

НЮ ЙОРК, Н. Й. — Місячні збори Тов. „Зоря", від. 69 відбудуться в суботу, 14. березня, в год. 8. ввечорі, в церковній залі св. Юрія, під ч. 33 Іст 7 вул. Збори Тов. „Зоря" будуть відбуватись що друга субота по першім в місяці, під повищою адресою. — М. Ликтей, секр.

ФИЛАДЕЛФІЯ, ПА. — Відділ 397 повідомляє своїх членів, що побір складок буде в суботу 14. березня від год. 7-8 ввечорі і в неділю, 15. березня від год. 12-2. Просимо членів складати на Союзівку. Також будемо приймати датки на Нац. Фонд. — О. Штогрин, секр.

БРУКЛИН, Н. Й. — Тов. Запорозька Січ, від. 325 повідомляє, що квартальні збори відбудуться в п'ятницю, 13. березня, в Народнім Домі, о год. 8. ввечорі. Проситься членів прибути та вирівняти свої вкладки до Тов. і Союзу. Приведіть нових членів зі собою. Члени, що не прийдуть на збори і не заплатять вкладки, будуть суспендовані. — Уряд.

КЛІФТОН, Н. ДЖ. — Тов. Укр. Січ, від. 182 повідомляє, що місячні збори відбудуться в неділю, 15. березня, о год. 2. по полудні в галі парафіяльній, 45-47 Говп Евеню, Пасайк, Н. Дж. Просимо всіх членів прийти на збори та вирівняти свої місячні належитості. — Уряд Тов.

ЧЕСТЕР, ПА. — Тов. Тараса Шевченка, від. 156 повідомляє, що квартальні збори відбудуться в неділю, 15. березня, точно о год. 2. по полудні, в Громадськім Домі. Отож просимо, щоб всі члени були присутні бо це будуть дуже важні наради. — В. Новак, секр.

ФИЛАДЕЛФІЯ, ПА. — Місячні збори Бр. св. Василія, від. 339 відбудуться в суботу, 14. березня, о год. 7. ввечорі, в домі Громади на Лавренц вул. Проситься всіх членів бути присутніми на зборах і вирівняти свої залеглі вкладки. — І. Кмутин, предс.; І. Сорока, кас,; А. Хромяк, секр.

КЛІВЛЕНД, О. — Тов. ім. Т. Шевченка, від. 291, повідомляє, що місячні збори відбудуться в неділю, 15. березня, о год. 3. по полудні, в Укр. Нар. Домі, 2255 Вест 14. вул. Також будеться приймати нових членів, тож не забувайте привести зі собою нових кандидатів. — І. Клим, предс.; В. Гузіль, секр.

БЕТЛЕГЕМ, ПА. — Бр. св. Димитрія, від. 288 повідомляє, що місячні збори відбудуться в неділю, 15. березня, в год. 1:30 по полудні, в укр. залі. Проситься всіх членів прийти на збори. — М. Вурс, предс.; В. Гойзан, кас.; Д. Мушастий, секр.

ДІТРОЙТ, МІШ. — Тов. Укр. Нар. Союзу, від. 292 подає до відома, що місячні збори відбудуться в неділю, 15. березня, о год. 1. по полудні, в залі Укр. Нар. Дому при 4655 Martin St. & Michigan Ave. Проситься членів численно прибути. Пригадується тим членам, що завжди отягаються з плаченням вкладок, щоб прийшли і вирівнали свої залеглості, бо інакше наразяться на суспенду та втратять право до допомоги. Рівнож старайтеся приєднувати нових членів. Ми повинні збільшити Союз в тім році 75,000 членів. Це станеться, як кожний член подбає дістати нового члена. — В. Дідик, предс.; П. Кізел, секр.; М. Гузиляк ,кас.

НЮ ЙОРК, Н. Й. — Бр. св. Володимира, від. 130 повідомляє, що місячні збори відбудуться в суботу, 14. березня, о год. 8. ввечорі, в приміщенні Укр. Кат. Ветеранів, 33 Е. 7 вул. Проситься довгуючих членів прийти і вирівняти вкладки. Присутність всіх членів обов'язкова. — І. Малець, секр.

Подаємо до відома, що оголошення величини 1 інча через 1 колонку виносить $1.40. Проситься належитість (відповідно до величини огол.) пересилати разом з текстом.

Адм. „Свободи".

РОЧЕСТЕР, Н. Й. — Місячні збори Тов. Укр. Нар. Дому, від. 316 відбудуться в четвер, 12. березня, о год. 8. ввечорі, в залі Нар. Дому, 831 Joseph Ave. Проситься всіх членів прийти на ці збори. Хто з членів не зложив свого датку на Союзівку, проситься цего місяця зложити. Пригадується членам, щоб свою вкладку платили що місяця. Хто не буде платити буде суспендований з Тов. і УНСоюзу. — Н. Магомет, предс.; В. Турянський, рек. секр.; В. Гавриляк, фін. секр.; В. Гнатків, кас.

СКРЕНТОН, ПА. — Тов. Над Збруча, від. 280 повідомляє, що місячні збори відбудуться в неділю, 15. березня, о год. 2. по полудні, в Укр. Гор. Клюбі, 608 Вест Лакаванна Евеню. Присутність всіх членів на зборах обов'язкова. Обов'язком є також платити свої вкладки начас. — О. Запоточний, Р. Рубльовський.

АЛЕНТАВН, ПА. — Бр. св. Арх. Михаїла, від. 147 повідомляє, що місячні збори відбудуться в неділю, 15. березня, в галі парафіяльній, 803 Фронт стріт, в год. 2. по полудні. Проситься членів прийти на означений час та сповнити свій обов'язок. Проситься членів платити свої вкладки, що місяця, бо неможливо закладати за членів по 2 або і 3 місяці. Рівнож пригадуємо тим членам, що ще не зложили $1 на Союзівку, зробити те цего місяця. Довгуючі члени, коли не заплатять цего місяця, будуть суспендовані. — Д. Рудикевич, предс.; Г. Біленкий, кас.; І. Федорак, секр.

ЕМБРИДЖ, ПА. — Місячні збори Тов. св. Василія, від. 161 відбудуться в суботу, 14. березня, в год. 7. ввечорі, у власній клюбовій залі, 600 Glenwood Avenue. Є важні справи до вирішення, тому присутність всіх членів обов'язкова. — К. Кудрик, рек. секр.

НЮАРК, Н. ДЖ. — Тов. М. Грушевського, від. 219 повідомляє своїх членів, що місячні збори відбудуться в суботу, 14. березня, в церковній галі, 675 South 19th St., Newark. Просимо всіх членів прийти на збори і вирівняти свої вкладки. Члени, яким неможливо бути на зборах, повинні порозумітися з новим секретарем, — Михайло Юрів. Адреса: Michael T. Yurow 325 Smith St., Newark. Telephone: Essex 5-3036.

CLEVELAND, O. — St. Mary's Lodge 112 will hold their monthly meeting March 15, at St. Peter & Paul Church Hall after 3rd and 4th Mass. We urge all members who are in arears in their dues to kindly attend. — Ann M. Cooper, Secretary.

ТАРЗАН, ч. 3026. Лютість слона-самця.

THEY HAD NOT BEEN LONG ON THE TRAIL NEXT MORNING, WHEN TARZAN SUDDENLY STOPPED THEM WITH A GESTURE OF WARNING.

"TROUBLE, BWANA?" MUVIRO ASKED SOFTLY. "IT IS TANTOR AND HIS BROTHERS," TARZAN REPLIED. "AND IT IS TANTOR WHO IS IN TROUBLE."

PRESENTLY A SMALL HERD OF ELEPHANTS CAME HURRYING DOWN THE PATH. THE BULL IN THE LEAD TRUMPETED SHRILLY AS HE ANGRILY SWUNG HIS TRUNK FROM SIDE TO SIDE.

Distr. by United Feature Syndicate, Inc.

Вони не були довго на шляху найближчого ранку, коли Тарзан нагло затримав їх знаком остороги.

„Труднощі, бвано?", питаєся тихо Мювіро. „Це Тантор і його брати", відповів Тарзан, „і це Тантор находиться в клопоті".

Незабаром мале стадо слонів надходило, поспішаючи вниз шляхом. Самець напереді пронизливо сурмив, сердито розмахуючи своїм хоботом на боки.